

Kaupunginhallitus 17.06.2024 § 162

§ 162

Valtuustokysymys nuorisotyöttömyyden vähentämiseksi (Kv-asia)

Valmistelijat / lisätiedot:
Latonen Minna

minna.latonen@espoo.fi
Puhelinnumero 09 816 21

Päätösehdotus

Esittelijä
Kaupunginjohtaja Mäkelä Jukka

Kaupunginhallitus ehdottaa, että valtuusto merkitsee selostusosan tiedoksi vastauksena valtuutettu Savelan ym. 22.4.2024 jättämään valtuustokysymykseen toimenpiteistä, joilla Espoo pyrkii vähentämään nuorisotyöttömyyttä sekä toteaa kysymyksen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Kaupunginjohtajan estyneenä ollessa asian esitteli kaupunkiympäristön toimialajohtaja Olli Isotalo.

Päätös

Kaupunginhallitus:
Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Valtuutettu Sari Savela ja 27 muuta valtuutettua ovat jättäneet valtuustokysymyksen nuorisotyöttömyydestä Espoossa. Valtuustokysymyksessä valtuutetut nostavat esiin seuraavaa: nuorisotyöttömyys on Espoossa selvästi tavoitetasoa (6,9 %) korkeammalla tasolla ja noussut vuoden 2023 aikana. Vuoden 2023 lopussa alle 25-vuotiaiden työttömien osuus oli 9,4 % samanikäisestä työvoimasta.

Seuraavassa työllisyyspalvelujen vastaus valtuutettujen kysymykseen:

1. Millä toimenpiteillä Espoo pyrkii vähentämään nuorisotyöttömyyttä?

Espoo on pystynyt työllisyyden kuntakokeilujen ajan työskentelemään entistä tiiviimmin työnhakijanuorten kanssa ja selvittämään nuorten työnhakijoiden tilannetta. Espoossa on ollut useampi verkostomaisen työskentelyn projekti ja toimenpiteitä myös ennakoivaan nuorten työttömyyden vähentämiseen. Työllisyys Espoossa on kehitetty useita toimintoja, joilla eri nuorten ryhmille pystytään kohdennetummin tarjoamaan heidän tarpeidensa mukaisia palveluita. TE24 uudistuksen myötä Espoolle tulee entistä enemmän mahdollisuuksia vaikuttaa nuorten työllistymiseen. Tulevaisuudessa etenkin ennakoivan yhteistyön rakentaminen kaupungin, oppilaitosten ja työnantajien kesken on merkittävää.

Nuorten työttömien määrä kääntyi kasvuun vuoden 2023 syksyllä. Espoossa, Helsingissä ja pääkaupunkiseudulla nuorten työttömien määrä kasvoi suunnilleen saman verran, n. 20 prosenttia. Vantaalla nuoria työttömiä oli 27 prosenttia edellisvuotta enemmän. Nuorisotyöttömyys (alle 25-vuotiaiden työttömien osuus saman ikäisestä työvoimasta) oli huhtikuun 2024 lopussa Espoossa 9 %, Helsingissä 8,9 %, Vantaalla 12,2 %, Tampereella 12,7 %, Oulussa 16,4 % ja Turussa 11,1 %. Nuorten työllisyyden tilanne on valtakunnallisesta haastava ja Espoon luvut noudattelevat verrokkikuntien tilanteita. Nuorisotyöttömien määrän kehitys noudattelee melko tarkasti työttömien työnhakijoiden määrän trendiä, ja taustalla ovat pitkälti samat syyt kuin muussakin työttömyydessä: talousnäkömyiden heikkeneminen.

Aktivointiaste (nuorten työttömien palveluihin osallistumisen aste) oli maaliskuun 2024 lopussa Espoossa alle 25-vuotiaiden kohdalla 31,4 %, kun taas Helsingissä 28,4 % ja Vantaalla 28,4 %. 25–29-vuotiaiden kohdalla aktivointiaste Espoossa oli 37,3 %, kun taas Helsingissä 33 % ja Vantaalla 33,3 %. Työllisyys Espoo on siis onnistunut ohjaamaan työttömiä nuoria heidän tarpeisiinsa sopiviin palveluihin erinomaisesti.

Maaliskuun 2024 loppuun mennessä työttömien 20–29-vuotiaiden ilman perusasteen tutkintoa olevien työnhakijoiden määrä on kasvanut vuoden 2023 maaliskuusta Espoossa 28,4 % (vuosimuutos), kun Helsingissä vastaava luku oli 17,8 % ja Vantaalla 28 %. Espoon nuorten kohdalla onkin erityisen tärkeää rakentaa toimiva oppilaitosyhteistyö ja koulutuspolut. Suuri osa Espoon nuorten väestönkasvusta on vieraskielistä.

Myös työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin työmarkkinaennusteen mukaan nuorten työttömien määrän lasku on pysähtynyt. Ennusteessa todettiin, että alle 25-vuotiaiden työttömien määrässä nähdäänkin lievää kasvua vuoden 2024 alkupuolelle asti. Tämän jälkeen suhdannenäkymä olisi jo myönteisempi ja nuorisotyöttömyydessäkin nähtäisiin lievää positiivista kehitystä vuotta 2025 kohti. Työ- ja elinkeinoministeriön ennusteen mukaan nuorten työttömien osuus nuorten väestöstä palaa vuoden 2025 loppuun mennessä samalle tasolle (4,1 %) kuin mitä se oli alimmillaan koronakriisin jälkeen 2022 lopussa.

Työllisyyden kuntakokeilut ovat käynnissä vuoden 2024 loppuun saakka. Espoossa valmistaudutaan samaan aikaan TE24 uudistukseen, jossa Espoo vastuukuntana tulee järjestämään työvoimapalvelut myös Kauniaisille. Kuntakokeiluun kuuluvat kaikki alle 30-vuotiaat työttömät ja työvoimapalveluissa olevat työnhakijat. Kokeilukunta vastaa näiden asiakkaiden julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden (TE-palveluiden) tarjoamisesta. Näihin palveluihin kuuluvat muun muassa työnhakuohjaus, työpaikkavälitys, työvoimakoulutus, palkkatuki, uraohjaus, yrittäjyysneuvonta, koulutus- ja opiskeluneuvonta, työttömyysturva ja työllistymistä tukevat toimenpiteet. Palvelut räätälöidään yksilöllisten tarpeiden mukaan. Omavalmentaja tapaa asiakasta säännöllisesti ja tekee lainmukaiset työllistymissuunnitelmat ja ohjaa työnhaussa sekä ohjaa tarpeen mukaisesti omiin tai verkoston palveluihin. Lisäksi kuntakokeilussa tarjotaan sisäisesti ja verkoston kanssa kehitettyjä palveluita.

Espoo on myös panostanut nuorten työllistymisen tukemiseen koko kuntakokeilun ajan erilaisilla verkostomaisilla kehittämistoimenpiteillä. Nuoret työhön –projektin päätavoitteena oli nuorisotyöttömyyden puolittaminen ekosysteemyöllä, ja toimenpiteet tapahtuivat laajojen verkostojen yhteistyönä. Projekti toimi 2020–3/2023. Työskentely tuotti toimintamalleja sekä suosituksia, joita hyödynnetään toiminnan

kehittämisessä. Projektin päätösvaiheessa päätettiin siirtää kehitettyä toimintaa osaksi työllisyys Espoon ydinorganisaatiota. Työllisyyspalveluihin on rekrytoitu henkilöstöä kehittämään ja toimeenpanemaan hyväksi todettuja toimintamalleja.

Työllisyys Espoo on järjestänyt erilaisia tapahtumia yhdessä verkoston kanssa, mm. rekrytointitapahtumia, infotilaisuuksia sekä aktivointipäiviä. Työssä on kehitetty mm. Taitava työnhakija - konsepti nuorten työnhakutaitojen tukemiseksi. Vuoden 2024 painotus työskentelyssä on työnantaja- ja oppilaitosyhteistyön kehittäminen ja työn suuntaaminen TE24 uudistuksen uutta toimintaa kohti. Tehtyjä toimenpiteitä on esitelty tarkastuslautakunnalle lokakuussa 2023.

Eduskunta päätti keväällä 2023 TE-palvelujen siirtämisestä kunnille 1.1.2025 alkaen. Uudistuksen tavoitteena on palvelurakenne, joka edistää parhaalla mahdollisella tavalla työntekijöiden nopeaa työllistymistä ja lisää työ- ja elinkeinopalvelujen tuottavuutta, saatavuutta, vaikuttavuutta ja monipuolisuutta. Palvelujen siirto kunnille tuo palvelut lähemmäksi asiakkaita. Kun Työllisyyspalvelut, kunnan koulutuspalvelut sekä elinkeinopalvelut ovat saman järjestäjän vastuulla tukevat palvelut nopeamman työllistymisen tavoitetta. Työllisyydestä tulee uudistuksessa yksi kunnan peruspalveluista. Uudistuksessa huomioidaan Espoon strategian mukaisesti erityisesti nuoret ja vieraskieliset ja heidän työllistymisensä tukeminen.

Viime vuosina tehtyjen nuorten työllistymistä koskevien selvitysten ja kehittämistoimenpiteiden myötä on havaittu, että nuorilla työttömillä työnhakijoilla on puutteita etenkin työnhaun taidoissa, työelämätaidoissa sekä vain vähän työkokemusta. Nuorilta työnhakijoilta puuttuu myös ammatillinen koulutus tai se on vanhentunut. Edelleen koronan aikana valmistuneet nuoret näyttävät asiakkuuksissa, sillä he ovat heikommassa asemassa työnhaussa kuin vastavalmistuneet. Työllisyyspalveluiden näkökulmasta ei ole kestävää, että nuoret päätyvät työttömäksi ilman työnhaussa tarvittavia perustaitoja sekä ammatillista osaamista.

Päätöshistoria

Liitteet

Oheismateriaali

- Valtuustokysymys Millä toimenpiteillä vähennettäisiin nuorisotyöttömyyttä Espoossa

Tiedoksi